

บทบาทและหน้าที่ที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด
ในปี พ.ศ. 2553

นางสาววันเพ็ญ เส้นศูนย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-1392-2

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

27 ก.ย. 2551

๕๑๐๑๗๑๐๑๒

DESIRABLE ROLES AND FUNCTIONS OF PERIOPERATIVE NURSES
BY THE YEAR 2010

Miss Wanphen Sensoon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-1392-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทและหน้าที่ที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด
ในปี พ.ศ. 2553

โดย

นางสาววันเพ็ญ เส้นศูนย์

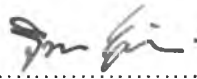
สาขาวิชา

การบริหารการพยาบาล

อาจารย์ที่ปรึกษา

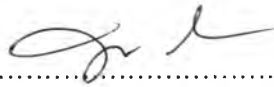
รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ

คณะพยาบาลศาสตร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

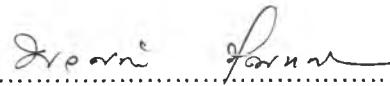

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤษดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

วันเพ็ญ เส้นศูนย์ : บทบาทและหน้าที่ที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด ในปี พ.ศ. 2553. (DESIRABLE ROLES AND FUNCTIONS OF PERIOPERATIVE NURSES BY THE YEAR 2010) อ. ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต. หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหปรางค์, 189 หน้า. ISBN 974-03-1392-2.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด ในปี พ.ศ. 2553 โดยดำเนินการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟายดังนี้ คือ ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารทางการแพทย์ หัวหน้าห้องผ่าตัด อาจารย์ผู้สอนวิชาการพยาบาลผ่าตัดประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี และพยาบาลปฏิบัติการห้องผ่าตัดอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 6 ท่าน นำมากำหนดเป็นประเด็นในการสร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นหัวหน้าห้องผ่าตัด ผู้บริหารชมรมห้องผ่าตัดแห่งประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาพยาบาล และผู้เชี่ยวชาญทางการปฏิบัติการพยาบาลผ่าตัด จำนวน 24 ท่าน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 3 รอบ รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด แบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด ในปี พ.ศ. 2553 ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ประกอบด้วยบทบาทหลัก 14 ด้านคือ 1) การปฏิบัติการพยาบาลผ่าตัด 2) การบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพ 3) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย จริยธรรม และกฎหมาย 4) การวิจัย 5) การสอนและการให้คำปรึกษา 6) การพัฒนาวิชาชีพและตนเอง 7) การประสานงาน การสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์ 8) ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยี 9) การส่งเสริมสุขภาพ 10) การพยาบาลเชิงรุก 11) การดูแลสิ่งแวดล้อม 12) การเป็นผู้นำ 13) การใช้การพยาบาลทางเลือก และ 14) การเป็นพยาบาลช่วยผ่าตัดคนทีหนึ่ง บทบาทที่พึงประสงค์ของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด ในปี พ.ศ. 2553 ทั้ง 14 ด้าน ประกอบด้วยหน้าที่ 200 รายการ เป็นหน้าที่ที่มีความจำเป็นในระดับมากที่สุด 48 รายการ และมีความจำเป็นในระดับมาก 152 รายการ

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

#4377594636: MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: ROLES AND FUNCTIONS / PERIOPERATIVE NURSES

WANPHEN SENSOON : ROLES AND FUNCTIONS OF PERIOPERATIVE NURSES
BY THE YEAR 2010. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. POLICE MAJOR PAUNGPHEN
CHOONHAPRAN, Ph. D. 189 pp. ISBN 974-03-1392-2

The objectives of this research were to study the desirable roles and functions of perioperative nurse by the year 2010 using Delphi Technique. The study was done by reviewed literatures and previous researches, interviewed 6 experts of nursing administrators, operating room head nurses, perioperative nurse educators, and experienced perioperative nurses, then extract the content from those mentioned above to construct the questionnaire. The 24 experts used in this study were operating room head nurses and nurse managers of Thai Operating Room Nurses Society, perioperative nurse educators, and experienced perioperative nurses. Data were collected 3 rounds by the researcher. The first round was open ended form, the second and the third were closed ended form (rating scale). The data were analysed by median, mode and interquartile range.

Major results were as follows:

Desirable roles of perioperative nurses by the year 2010 consisted of 14 roles which were 1) Nursing practices, 2) Management and quality development, 3) Patient's right protection, ethics, and law, 4) Research, 5) Teaching and consultation, 6) Professional and self development, 7) Coordination, communication, and human relation, 8) Innovation, information technology, and technology, 9) Health promotion, 10) Intrusive nursing, 11) Preservation of environment, 12) Leadership, 13) Alternative nursing practices, 14) Registered nurse first assistant. There were 200 perioperative nurse functions, 48 had the highest score and 152 had high score.

Field of study Nursing Administration
Academic year 2001

Student's signature.....

Wayphen Sensoon

Advisor's signature.....

Paungphen Choonhapran

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชูณหปราณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง และข้อคิดเห็นต่างๆในการทำวิจัย ตลอดจนให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ ชัยพิบาลสฤตดี ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะ และกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตระหนักดีว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่เสร็จสมบูรณ์ได้เลย ถ้าขาดความกรุณาและความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยทั้ง 30 ท่าน ที่ได้ให้ความรู้ และความคิดเห็น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบุรีรัมย์ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและผู้บริหารทุกท่าน หัวหน้างานห้องผ่าตัดที่ได้ให้โอกาสผู้วิจัยลาศึกษาต่อและเจ้าหน้าที่ห้องผ่าตัดโรงพยาบาลบุรีรัมย์ ที่ปฏิบัติภาระกิจแทนในช่วงเวลา 2 ปี ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย สำหรับทุนอุดหนุนการวิจัยบางส่วน ขอขอบคุณกำลังใจจากญาติพี่น้อง เพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท เจ้าหน้าที่ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่วิภา เส้นศูนย์ เป็นอย่างสูงที่ได้ให้โอกาสอันประเสริฐที่สุดแก่ลูก พร้อมทั้งกำลังใจที่ยิ่งใหญ่หาใดเปรียบมิได้

วันเพ็ญ เส้นศูนย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวโน้มของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด.....	10
แนวโน้มทางเทคโนโลยีในการผ่าตัด.....	22
แนวโน้มทางสังคม.....	22
แนวคิดบทบาทและหน้าที่.....	32
การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย.....	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	51
กรอบแนวคิด.....	52
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62

สารบัญ(ต่อ)

	๗
บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	86
สรุปผลการวิจัย.....	87
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	117
รายการอ้างอิง.....	119
ภาคผนวก.....	128
ภาคผนวก ก รายนามและประวัติผู้เชี่ยวชาญ.....	129
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	152
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรอบที่ 2 และ รอบที่ 3.....	160
ภาคผนวก ง เหตุผลของการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ.....	182
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	189

สารบัญตาราง

ณ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงความลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เชี่ยวชาญ.....	39
2	จำนวนผู้เชี่ยวชาญแยกตามตำแหน่งและหน่วยงานที่สังกัด.....	55
3	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการปฏิบัติการพยาบาลผ่าตัด.....	68
4	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพ.....	70
5	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย จริยธรรมและกฎหมาย.....	72
6	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการวิจัย.....	73
7	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการสอนและให้คำปรึกษา.....	74
8	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการพัฒนาวิชาชีพและตนเอง.....	75
9	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการประสานงาน สื่อสารและมนุษยสัมพันธ์.....	76
10	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยี.....	77
11	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการส่งเสริมสุขภาพ.....	78
12	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ บทบาทและหน้าที่ด้านการพยาบาลเชิงรุก.....	79
13	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม.....	80
14	ค่ามัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการเป็นผู้นำ.....	82

สารบัญตาราง(ต่อ)

ญ

ตารางที่		หน้า
15	คำมัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการใช้พยาบาลทางเลือก.....	83
16	คำมัธยฐาน ผลต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยม และพิสัยระหว่างควอไทล์ของ หน้าที่ด้านการเป็นพยาบาลช่วยผ่าตัดคนทีหนึ่ง.....	84
17	หน้าที่ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน.....	85
18	จำนวนข้อของบทบาทและหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัด ในปี พ.ศ. 2553	87
19	ผลการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 2และรอบที่ 3.....	160
20	สรุปผลการวิเคราะห์คำตอบในแบบสอบถามรอบที่ 3.....	168

สารบัญภาพ

๘

ภาพประกอบ	หน้า
กรอบแนวคิด.....	52
วิธีดำเนินการวิจัย.....	66